Hawdd ei Ddeall

SWYDDFA COMISIYNYDD HEDDLU A THROSEDD GOGLEDD CYMRU

OFFICE OF THE POLICE & CRIME COMMISSIONER NORTH WALES

Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throseddu Gogledd Cymru

Adroddiad am beth rydyn ni wedi ei wneud rhwng 2023 a 2024

Mae’r ddogfen yma wedi cael ei hysgrifennu gan **Swyddfa Comisiynydd Heddlu a Throseddu Gogledd Cymru**. Mae’n fersiwn hawdd ei ddeall o ‘**Adroddiad Blynyddol 2023 - 2024**’.

Hydref 2024

Sut i ddefnyddio'r ddogfen yma

Dyma ddogfen hawdd ei deall. Ond efallai y byddwch chi angen help i'w darllen. Gofynnwch i rywun rydych chi'n ei adnabod i'ch helpu.

Mae'r geiriau mewn **ysgrifen glas trwm** yn gallu bod yn anodd eu deall. Mae beth mae'r holl eiriau mewn glas yn ei feddwl ar **dudalen 22**.

Lle mae'r ddogfen yn dweud ni, mae hyn yn meddwl **Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu Gogledd Cymru**. Am fwy o wybodaeth, cysylltwch â:

Gwefan: www.northwales-pcc.gov.uk/cy/cysylltu-ni

Ebost: schth@heddlugogleddcymru.police.uk

Ffôn: 01492 805486

Mae Hawdd ei Ddeall Cymru wedi gwneud y ddogfen yma yn hawdd ei deall gan ddefnyddio **Photosymbols**. I ddweud wrthyn ni beth rydych chi'n feddwl am y fersiwn hawdd ei ddeall yma, cliciwch yma.

Rhif trwydded Photosymbols 403527247

Cynnwys

Cyflwyniad..4

Ein gwasanaethau yn 2023 i 2024 5

Fy nghynllun heddlu a throseddu 6

Gwaith cymunedol...8

Dyletswydd Trais Difrifol.. 10

Troseddu yng Ngogledd Cymru 12

Cwynion yr heddlu 13

Cymdogaethau mwy diogel 15

Cefnogi pobl 16

Ffyrdd teg ac effeithiol o ddelio â throsedd.................. 19

Arian rydyn ni'n ei wario... 21

Geiriau anodd.. 22

Cyflwyniad

Fy enw i ydy **Andrew Dunbobbin**. Fi ydy **Comisiynydd Heddlu a Throseddu (PCC) ar gyfer Gogledd Cymru**.

Adroddiad am beth rydyn ni wedi ei wneud rhwng 2023 a 2024

www.northwales-pcc.gov.uk/cy

Dyma adroddiad am y gwaith mae ein swyddfa wedi'i wneud rhwng mis Ebrill 2023 a mis Mawrth 2024.

Rydw i'n falch o ddweud bod llai o droseddau wedi bod o'r flwyddyn flaenorol.

Hoffwn ddiolch i bawb yn y swyddfa yma am eu gwaith caled. A diolch i bobl Gogledd Cymru am gymryd rhan ac am eu cefnogaeth.

Andrew Dunbobbin Comisiynydd Heddlu a Throseddu

Ein gwasanaethau yn 2023 i 2024

Roedd bron i 120 mil o alwadau 999. Mae hyn yn uwch na'r llynedd. 999 ydy'r rhif i alw mewn argyfwng, pan fyddwch chi angen help ar unwaith.

Roedd tua 240 mil o alwadau i 101. Mae hyn ychydig yn is na'r llynedd. 101 ydy'r rhif ar gyfer achosion sydd ddim yn argyfwng, fel rhoi gwybod am gar wedi'i ddwyn.

Fe wnaeth pobl gysylltu â ni trwy Webchat ac e-bost ychydig dros 88 mil o weithiau.

Mae ein swyddogion wedi mynd i dros 60 mil o ddigwyddiadau.

Fe wnaeth yr heddlu arestio bron i 20,000. Mae hyn yn uwch na'r llynedd.

Fy nghynllun heddlu a throseddu

Cynllun i frwydro yn erbyn troseddu yng Ngogledd Cymru ydy'r Cynllun Heddlu a Throseddu. Mae'n rhaid i'r heddlu ddilyn y cynllun yma.

Mae fy **nghylnllun heddlu a throseddu** yn dweud:

- beth rydw i eisiau ei wneud yng Ngogledd Cymru

- sut rydw i'n bwriadu ei wneud.

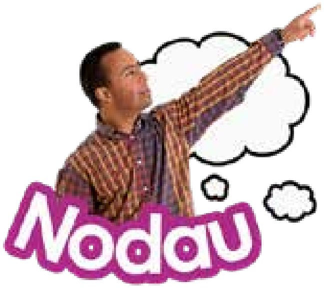

Fy mhrif nodau ar gyfer Gogledd Cymru ydy:

- Cael cymdogaethau mwy diogel
- Cefnogi dioddefwyr a chymunedau
- Ffyrdd teg a da o ddelio â throsedd

Mae'r adroddiad yma am y gwaith rydyn ni wedi'i wneud tuag at fy nghynllun heddlu a throseddu yn 2023 i 2024.

Gwaith cymunedol

Fe wnaethon ni roi arian ar gyfer llawer o wahanol weithgareddau a gwasanaethau.

Er enghraifft, y Gronfa Bêl-droed Haf. Arian oedd hwn i glybiau sy'n gweithio gyda phobl ifanc. Roedd hyn er mwyn helpu i stopio **ymddygiad gwrthgymdeithasol**.

Ymddygiad gwrthgymdeithasol ydy unrhyw ymddygiad sy'n effeithio ar bobl eraill mewn ffordd wael. Er enghraifft, mae'n codi ofn, yn achosi gofid neu'n bryderus.

Fe wnaethon ni gynnal cyfarfodydd ar draws 6 ardal yng Ngogledd Cymru. Rhoi cyfle i bobl siarad am eu pryderon.

Fe wnaethon ni fynd i wahanol ddigwyddiadau yng Ngogledd Cymru, lle roedd pobl yn gallu siarad â ni. Er enghraifft, yr **Eisteddfod Genedlaethol** yng Ngwynedd.

Rydyn ni yn rhedeg Cronfa Nadolig Cymunedol. Roedd hyn yn cefnogi sefydliadau dros y Nadolig.

Fe wnaethon ni gynnal arolwg ar faint y dylai pobl ei dalu am blismona trwy eu Treth Cyngor. Fe wnaeth dros 1,500 o bobl ymateb.

Dyma lun o ddigwyddiad roedden ni wedi ei gynllunio o'r enw 'All for One'

Dyletswydd Trais Difrifol

Fe ddaeth deddf newydd allan yn 2023 o’r enw **Dyletswydd Trais Difrifo**l.

Fe wnaethon ni gynllun i’n helpu i ddelio â thrais difrifol yng Ngogledd Cymru. Mae’n cael ei alw yn **Strategaeth Trais Difrifol**.

Mae trais difrifol yn meddwl troseddau fel llofruddiaeth, troseddau cyllyll a throseddau gwn.

Mae’n ymwneud â phethau fel:

- Stopio trais difrifol rhag digwydd. A chymryd rhan mewn sefyllfaoedd yn gynnar, cyn iddyn nhw waethygu.

- Addysgu pobl ifanc am fod yn ddiogel rhag pethau fel **camfanteisio**.

> Mae **camfanteisio’n** meddwl trin rhywun yn wael a’u defnyddio i gael rhywbeth rydych chi ei eisiau.

- Gweithio yn y ffyrdd gorau.

- Dysgu mwy am effeithiau plentyndod anodd.

Rydyn ni yn falch o’r gwaith rydyn ni yn ei wneud gyda sefydliadau eraill i helpu i stopio trais difrifol yng Ngogledd Cymru.

Troseddu yng Ngogledd Cymru

Roedd llai o droseddu na'r llynedd.

Roedd llai o drais yn erbyn menywod a merched.

Roedd llai o **droseddau casineb**.

Mae **troseddau casineb** yn meddwl cael eich trin yn wael oherwydd bod pobl yn meddwl eich bod chi'n wahanol. Er enghraifft, oherwydd anabledd neu hil.

Roedd llai o drais yn gyffredinol.

Mae llai o fyrgleriaethau wedi bod.

Cwynion yr heddlu

Cafodd bron i 500 o gwynion eu gwneud am yr heddlu. Cafodd 12 o heddweision eu diswyddo am nad oedden ni'n hapus gyda'r ffordd roedden nhw wedi gwneud eu gwaith.

Mae'r rheolau'n cael eu newid i'w gwneud hi'n gyflymach i ddelio gyda materion fel hyn.

Rydyn ni yn cynnal mwy o archwiliadau o **ddalfa'r heddlu** yng Ngogledd Cymru.

Dalfa'r heddlu ydy pan fydd rhywun yn cael ei ddal gan swyddogion yr heddlu mewn man diogel. Fel gorsaf heddlu.

Rydyn ni'n edrych ar bethau fel:

- Sut mae grym corfforol, fel dal, pinio i lawr a thaflu, yn cael ei ddefnyddio yn **nalfa'r heddlu**.

- Sut mae plant yn cael eu **cadw'n gaeth**.

Mae **cadw'n gaeth** yn meddwl cadw yn **nalfa'r heddlu**.

Mae 24 o bobl o'r gymuned leol yn edrych ar **ddalfa'r heddlu**. Maen nhw'n dweud wrthyn ni beth maen nhw'n ei feddwl.

Rydw i wedi gwneud llawer o waith i edrych bod y safonau yn uchel yn Heddlu Gogledd Cymru.

Mae pob adran heddlu wedi gorfod dilyn rheolau newydd ynglŷn â sut maen nhw'n ymddwyn. Mae hyn oherwydd troseddau mae swyddogion yr heddlu wedi eu cyflawni mewn mannau eraill, fel Llundain.

Cymdogaethau mwy diogel

- Fe wnaethon ni gyflogi rhywun i gefnogi teuluoedd sydd wedi colli anwyliaid mewn damwain ffordd ddifrifol. Maen nhw'n gweithio i'r elusen diogelwch ffyrdd o'r enw BRAKE.

- Rydyn ni wedi cefnogi cymunedau gyda phryderon diogelwch ar y ffyrdd.

- Fe wnaethon ni gefnogi cymunedau gwledig a phentrefi i ddysgu am ddiogelwch ar-lein.

Cefnogi pobl

- Fe wnaethon ni weithio gyda sefydliadau eraill i wella'r ffordd rydyn ni yn cefnogi pobl sy'n profi **trais domestig**.

Trais domestig ydy unrhyw ymddygiad sy'n achosi niwed i rywun. Mae'n cael ei wneud gan bartner, cynbartner neu aelod o'r teulu.

- Rydyn ni wedi gweithio i gefnogi pobl y mae **caethwasiaeth fodern** yn effeithio arnyn nhw.

Caethwasiaeth fodern ydy pan fydd rhywun yn cael ei dwyllo neu'n cael ei orfodi i weithio i rywun. Dydyn nhw ddim yn gallu gadael, maen nhw yn colli eu rhyddid.

- Rydyn ni wedi bod yn rhan o grwpiau am gydraddoldeb a thrin pobl yn deg.

- Rydyn ni yn ariannu gwasanaeth o'r enw **Get Safe Online**.

- Rydyn ni yn helpu'r heddlu i redeg grŵp ar faterion sy'n effeithio ar bobl ifanc. Ei enw ydy **Grŵp Llysgenhadon Ifanc**.

- Rydyn ni yn cefnogi aelodau'r cyhoedd i gymryd rhan mewn edrych ar waith yr heddlu.

- Rydyn ni yn gweithio i wneud yn siŵr bod yr heddlu'n cyflogi pobl o wahanol gefndiroedd.

- Rydyn ni wedi bod yn gweithio ar leihau troseddau sy’n digwydd mewn siopau.

- Rydyn ni wedi sefydlu grŵp i glywed barn dioddefwyr troseddau. Ei enw ydy **Panel Dioddefwyr Gogledd Cymru**.

- Roedd llai o **droseddau casineb**. Ond dydy rhai **troseddau casineb** ddim yn cael eu cofnodi. Mae’n bwysig iawn eu bod yn cael eu hadrodd.

- Roedd pobl yn hapus gyda’r ffordd y gwnaethon ni ddelio â **throseddau casineb**.

Ffyrdd teg ac effeithiol o ddelio â throsedd

- Mae gwasanaethau wedi cydweithio i ddelio â throsedd. Ac i leihau faint o droseddau sy'n digwydd.

- Mae pob tyst wedi cael gwybod eu bod nhw yn gallu rhoi tystiolaeth **o bell**. Mae hyn yn meddwl dim mewn llys.

- Rydyn ni wedi bod yn dysgu mwy am gefnogi dioddefwyr trais rhywiol yn y ffyrdd gorau.

- Rydyn ni yn sefydlu grŵp ar gyfer dioddefwyr fel eu bod nhw yn gallu dweud beth maen nhw'n feddwl am y gwasanaethau sydd eu hangen.

- Rydyn ni wedi dysgu mwy am gefnogi pobl sydd wedi'u heffeithio gan **drawma**.

> **Trawma** ydy pan fydd rhywbeth drwg yn digwydd, ac mae'n gwneud i rywun deimlo'n drist neu'n ofnus am amser hir.

- Rydyn ni wedi gwneud llawer o waith ar **gyfiawnder adferol**.

> **Cyfiawnder adferol** ydy pan fydd person sy'n cael ei niweidio gan drosedd a'r person sydd wedi gwneud y drosedd yn siarad gyda'i gilydd. Mae hyn yn helpu pawb i ddod o hyd i ffordd dda ymlaen.

Arian rydyn ni'n ei wario

Fe gawson ni bron i 189 miliwn o bunnoedd gan y llywodraeth a'r dreth gyngor.

Fe wnaethon ni wario'r arian mwyaf ar swyddogion a staff yr heddlu.

Fe wnaethon ni wario llai o arian nag oedden ni'n meddwl y bydden ni ar adeiladau a thrafnidiaeth.

Fe wnaethon ni wario mwy o arian nag oedden ni'n meddwl y bydden ni ar bethau fel dodrefn swyddfa ac offer. Roedd hyn er mwyn cefnogi ein staff i weithio mewn ffyrdd sy'n gweddu orau iddyn nhw.

Rydyn ni wedi arbed bron i 4 miliwn o bunnoedd.

Geiriau anodd

Cadw'n gaeth

Mae cadw'n gaeth yn meddwl cadw rhywun yn nalfa'r heddlu.

Caethwasiaeth fodern

Caethwasiaeth fodern ydy pan fydd rhywun yn cael ei dwyllo neu'n cael ei orfodi i weithio i rywun. Dydyn nhw ddim yn gallu gadael, maen nhw yn colli eu rhyddid.

Camfanteisio

Mae camfanteisio'n meddwl trin rhywun yn wael a'u defnyddio i gael rhywbeth rydych chi ei eisiau.

Cyfiawnder adferol

Cyfiawnder adferol ydy pan fydd pobl sy'n cael eu niweidio gan drosedd a'r person sydd wedi gwneud y drosedd yn siarad gyda'i gilydd. Mae hyn yn helpu pawb i ddod o hyd i ffordd dda ymlaen.

Dalfa'r heddlu

Dalfa'r heddlu ydy pan fydd rhywun yn cael ei ddal gan swyddogion yr heddlu mewn man diogel. Fel gorsaf heddlu.

Trais domestig

Trais domestig ydy unrhyw ymddygiad sy'n achosi niwed i rywun. Mae'n cael ei wneud gan bartner, cynbartner neu aelod o'r teulu.

Trawma

Trawma ydy pan fydd rhywbeth drwg yn digwydd, ac mae'n gwneud i rywun deimlo'n drist neu'n ofnus am amser hir.

Troseddau casineb

Mae hyn yn meddwl eich bod yn cael eich trin yn wael oherwydd bod pobl yn meddwl eich bod chi'n wahanol. Er enghraifft, oherwydd anabledd neu hil.

Ymddygiad gwrthgymdeithasol

Mae hyn yn ymddygiad sy'n effeithio ar bobl eraill mewn ffordd wael. Er enghraifft, mae'n codi ofn, yn achosi gofid neu'n bryderus.

SWYDDFA COMISIYNYDD HEDDLU A THROSEDD GOGLEDD CYMRU

OFFICE OF THE POLICE & CRIME COMMISSIONER NORTH WALES

@NorthWalesPCC

@schthgc_nwopcc

schthgc_nwopcc

www.northwales-pcc.gov.uk/cy